

DEMOKRATIAN TULEVAISUUS EUROOPASSA

SWT Kesäseminaari, Jyväskylä 23.8.2019

RAKENNE

- 1. Mikä on demokratian tila?
- 2. Kontekstisidonnaisuus poliittisen käyttäytymisen muovaajana
- 3. Miten eteenpäin?

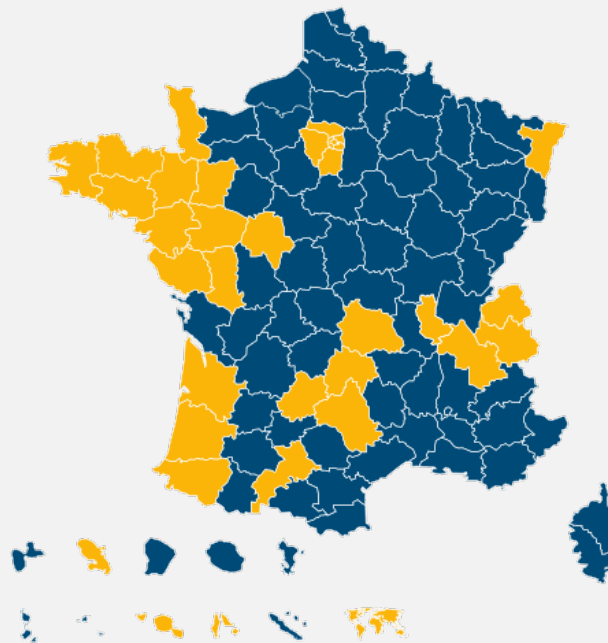
MIKÄ DEMOKRATIA?

- Puolueet kilpailevat hallitusroolista
- → Onko tämä aina näin?
- Mitkä edellytykset toimivalle demokratialle? Miksi demokratia toimii joissain valtioissa paremmin kuin toisissa?
- Kaikki instituutiot eivät palvele välttämättä toimivia vaaleja, esim. oikeuslaitos
- → Demokratia laajempänä käsitteenä toimivasta hallinnosta
- Toisaalta äänestäjä avainasemassa
- → Demokratia suppeana käsitteenä: Yksi ääni jokaisella kansalaisella
- Tämän näkökulman mukaan demokratian keskiössä onkin **yksilö**

MIKÄ POLITIIKAN MURROS?

- Valtavirtapuolueet menettäneet ääniä, jopa kadonneet kartalta (Ranska)
  - Instituutiot ideologian välineenä (Puola, Unkari)
  - Äärioikesiton normalisoituminen (Melkein kaikkialla länsimaissa)
  - Samaan aikaan liberaalien, vars. vihreiden voimistuminen
- Vastakkainasettelu

RANSKA 2019

TÄMÄ MUUTOS ON *DEMOKRATIAN* MAHDOLLISTAMA

- Jopa Venäjä tietää, että paras keino vaikuttaa on yksilöiden mielipiteen muokkaaminen (Valeutiset)
- Demokratia muuttuu sisältäpäin
- Äänestäminen ei pelkästään rationaalista oman edun tavoittelua – myös oman identiteetin ilmaisua
- Äärioikeisto osannut hyödyntää tätä, Brexit, mutta myös liberaalit

MAAHANMUUTTOKESKUSTELU KESKIÖSSÄ

- « Me » vs. « he »
- Määritteleekö itsensä nationalistina vai kosmopoliittina?
- Hyvinvointivaltio: Kuka ansaitsee verorahat?
- Kenestä me olemme vastuussa?

VASTAPOOLI: LIBERAALIT

- Post-materialistinen preferenssi arvoja kohtaan
- Ympäristönsuojelu, kosmopolitismi, vähemmistöjen suojelu jne.
- → KAKSI « PAKETTIA »
- Cameronin syy Brexitille: pitääkö äänestäjä kansainvälisyyttä hyvänä asiana, vai ei?
- Poliitiikan jakolinja ei ole enää niinkään vasemmisto-oikeisto, vaan kansallinen/kosmopoliitti - muu seuraa sekalaisena perässä
- MAGA = Take Back Control

MITÄ TÄMÄ MERKITSEE PUOLUEILLE?

- Suuret, perinteiset puoluet ollet myrskyn keskellä, erit. sosiaalidemokraatit
- Yksi syy sosiaalidemokratian onnistuminen uuden keskiluokan luomisessa
- Uudella keskiluokalla varaa miettiä muutakin, kuin lompakkoaan
- Keskustaoikeiosto keskimäärin kärsinyt vähemmän, mahd. koska alkoi määritellä itsensä liberaalipuolueena aikaisemmin
- → Pätee vauraaseen länteen: Idässä tarve ideologialle lähinnä traumaattisen historian vuoksi

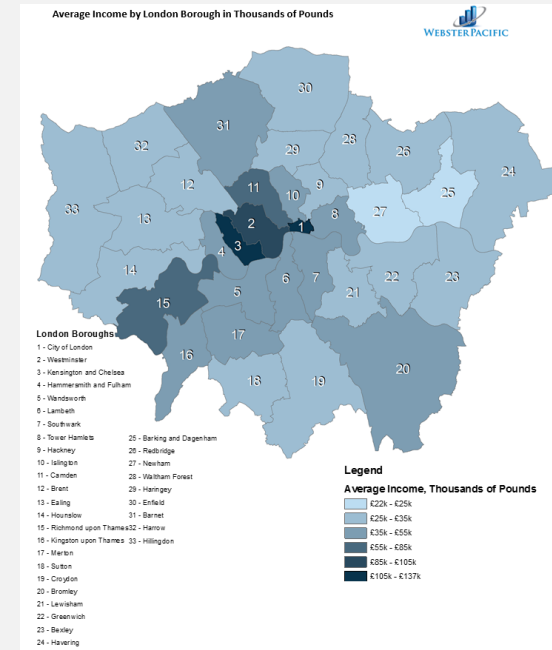
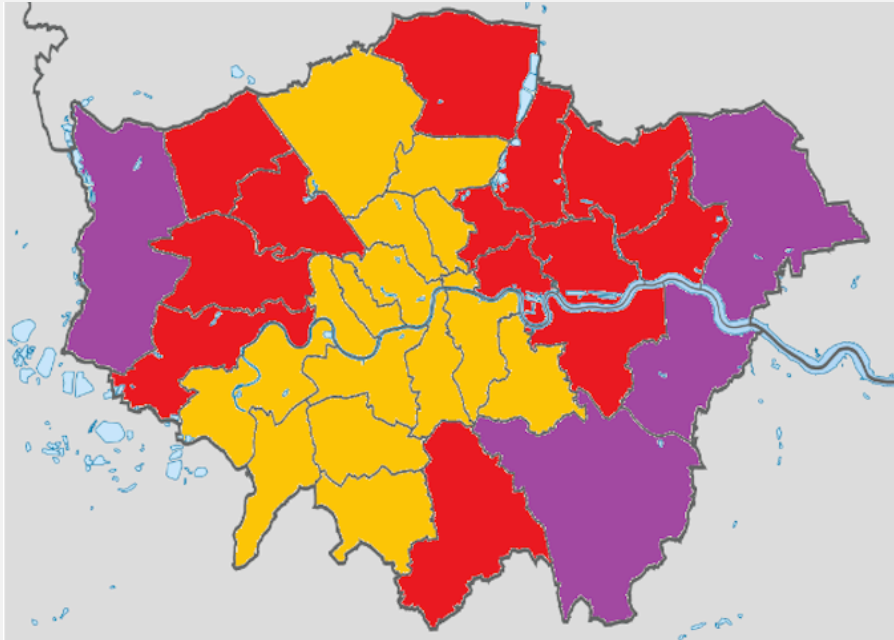
TALOUTTA EI VOI KUITENKAAN UNOHTAA

- Ideologiset syyt eivät ole ainut syy puolueiden kannatukselle
- Esim. Unkarin Fidesz puolueella populistinen, vasemmistolainen talouspolitiikka
- 80-, 90-, ja 2000-luvun alun globalisaatio ei hyödyttänyt kaikkia samalla tavalla
- → uusi tutkimuksen kohde ns. globalisaation häviäjät
- Ääripuolueet ja uudet puolueet saavat ideologisen käänteen lisäksi äänensä myös heiltä
- → Haaste: miten erottaa nämä kaksi syytä toisistaan?

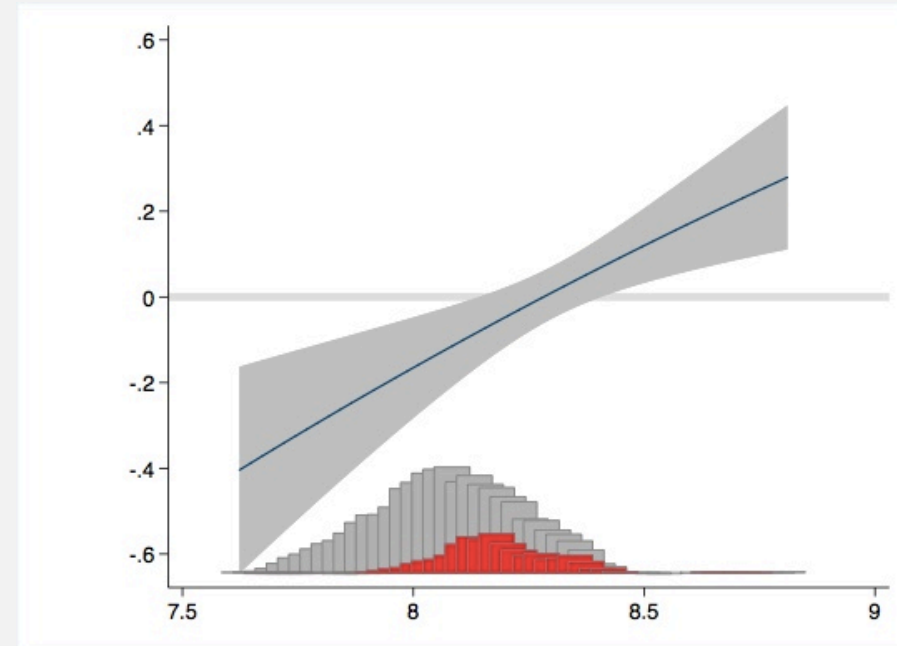
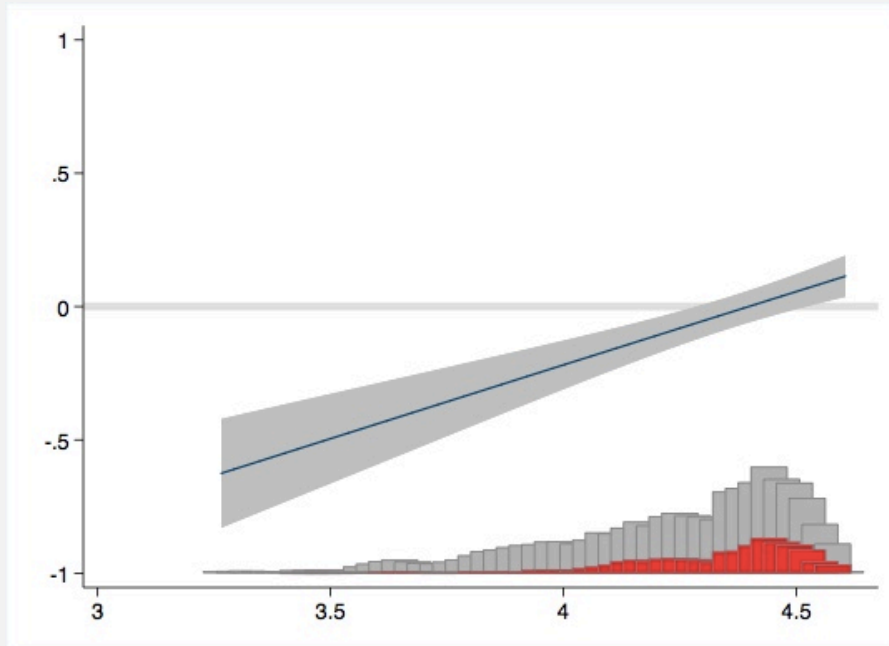
SEKAVA TILANNE: MIKÄ JOHTUU MISTÄ?

- Tähän asti yhtäältä raha merkitsee, toisaalta ei.
- Äärioikeistolle annettujen äänien kaiken kattavaa syytä ei tiedetä
- Ratkaisu: makrotason sijaan tarkastellaankin mikrotasoa.
- Karkeat jakolinjat (urbaani/maalainen, rikas/köyhä, kansallismielinen/kosmopoliitti) eivät auta
- Sen sijaan tarkastellaan, mikä ajaa joskus muuten hyvinkin samanlaiset ihmiset näkemään kaiken erilaisten linssien läpi

BREXIT

SUOMEN PAKOLAISKRIISI 2015

MITEN ETEENPÄIN?

- Tähän asti esitety jakolinjat eivät riitä selittämään politiikan murrosta
- Meidän pitää miettiä tarkemmin syy-seuraussuhteita
- Samanlaiset ihmiset voivat olla jossain liberaaleja ja jossain konservatiiveja jne.
- → yleistyksille ei sijaa

MITEN POLIITTISET TOIMIJAT REAGOIVAT TÄHÄN?

- Italia: Viiden Tähtien Liike: kameleonttipuolue, vastaus yksilöllisiin, erilaisiin ja kontekstisidonnaisiin haasteisiin
- → Ei näytä toimivan
- Macron: « Ni de droite, ni de gauche ». Yhteinen nimittäjä: väsymys valtavirtapuolueisiin, tasavaltalaiset arvot
- Jeremy Corbyn: työväenpuolueen paluu marginalisoitujen liikkeeksi.

MIKÄ ON PUNAINEN LANKA?

- Kontekstin tärkeys
- Karkeat vastakkainasettelut eivät a) selitä politiikan kehitystä b) toimi laajojen massojen aktivoimiseksi
- Medianarratiivit pitävät vastakkainasetteluista, mutta äänestäjät eivät ole niin linnoittautuneita
- Äänestäjistä on ns. moneksi
- Tulevaisuuden vaalien voittajat lienevät ne, jotka löytävät yhteisen nimittäjän mahdollisen suurille massoille pirstaloituneiden intressien ja identiteettien aikakautena